

3. De leerkracht doet er toe

Verander je de leerkracht, dan verander je het kind

→ **Onderzoeksbevindingen:**

HOE kan de lkr. het verschil maken ?

MATCH

AFSTEMMING

PROTECTIEVE ROL

De leerkracht doet er toe *onderzoeksbevindingen.pptx*

Exemplarisch

(onderzoek CSP/SOKA & CEGO)

(a) **Achterliggende theorieën**

- Gehechtheidsbenadering (Bowlby)
- Temperamentsliteratuur (o.a. Thomas)
- Motivatietheorieën (ZDT; Deci, Ryan)
- Ervaringsgericht onderwijsmodel (Laevers)
- ...

(b) **Effectmaten in the picture**

(c) **Derde kleuterklas en eerste leerjaren basis ...**

> GT

> ZDT

> E.G.O.

leerkracht

**MATCH
BEHOEFTES**

kind

> GehechtheidsTheorie

> ZelfDeterminatieTheorie

> E.G.O.

- sensitiviteit/affectief klimaat
- dyadische nabijheid
- (- emotionele betrokkenheid)
- structuur
- autonomie
- empathische grondhouding

Basisfilosofie

NIET:
**Lineair-rationele
aanpak**

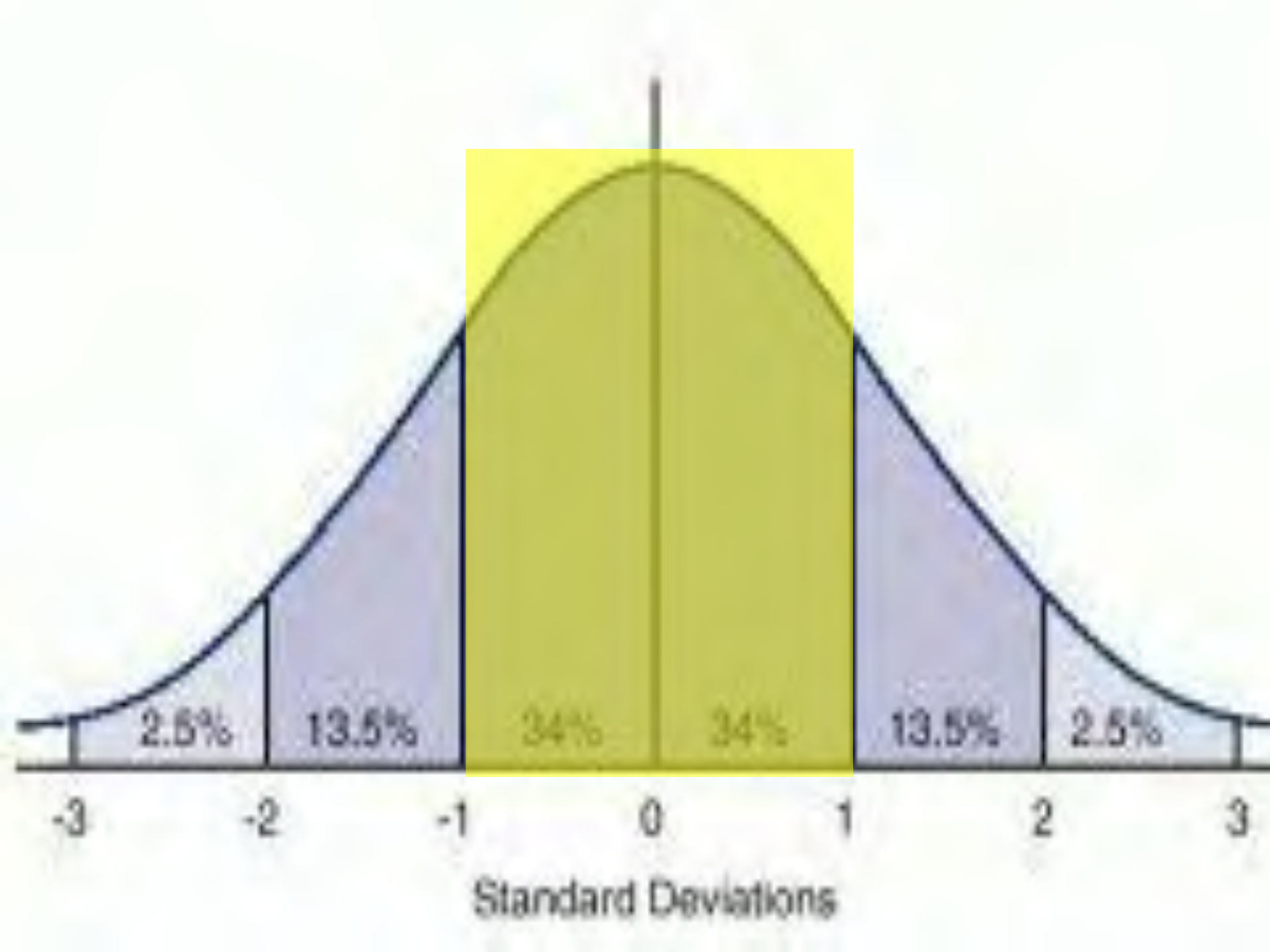
- Kind past niet in systeem
- Kind moet zich aanpassen
- Vnl. remediëren
- Korte termijn effecten

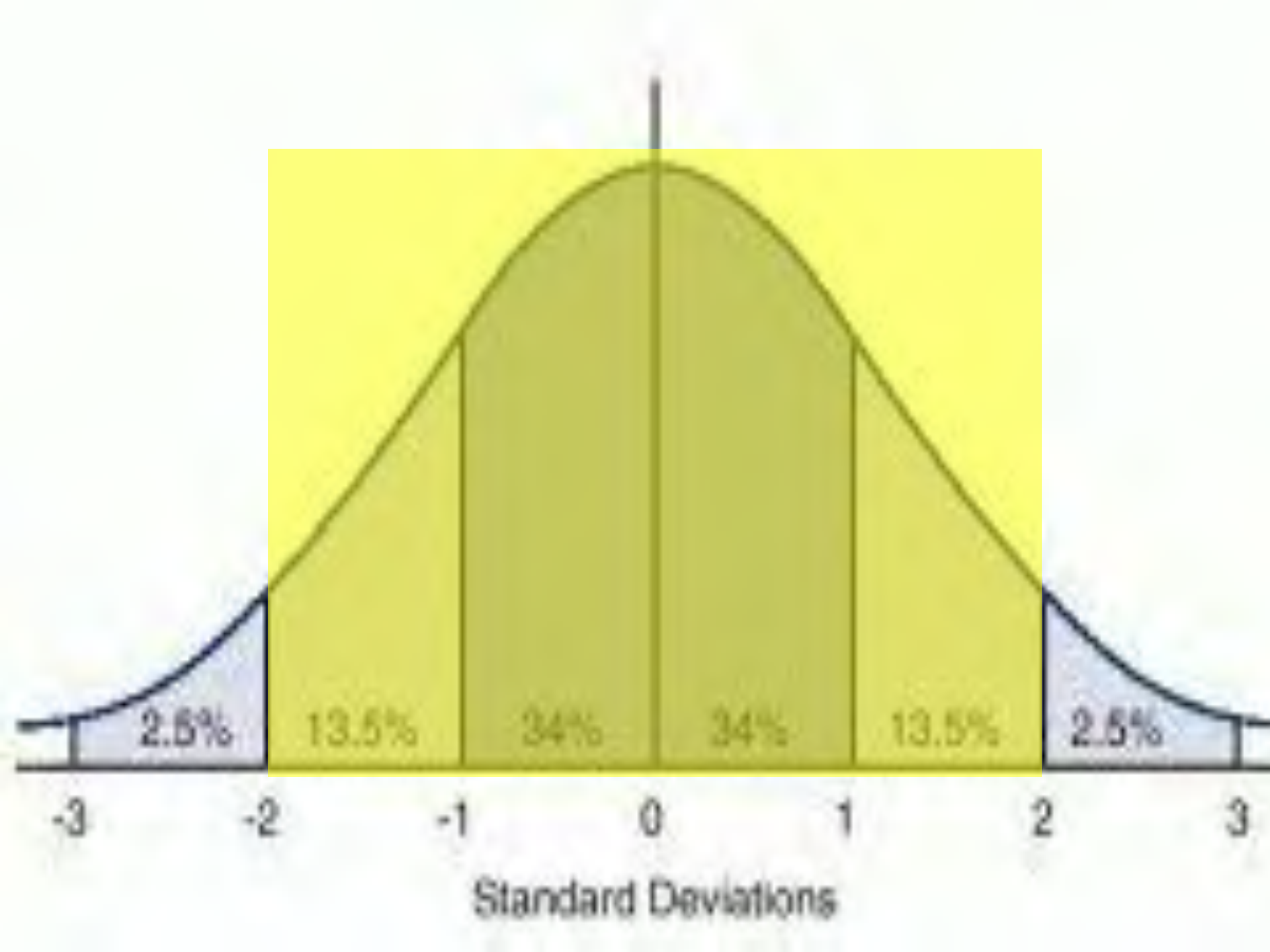
WEL:
**Leerlinggerichte
aanpak**

- Systeem past niet bij kind
- Systeem aanpassen
- Zorgbrede (basis)aanpak
invulling: zie elders !
- Vnl. preventie
- Lange termijn effecten
- ~ **DRAAGKRACHT**
- ~ **inclusief onderwijs**

PARADIGMA SHIFT

Compatibiliteit

- HGD & HGW
- E.G.O.-visie op zorg(verbreding)

?

Compatibiliteit

- HGD & HGW
- E.G.O.-visie op zorg(verbreding)

Heterogeniteit
Diversiteit

Compatibiliteit

- HGD & HGW
- E.G.O.-visie op zorg(verbreding)

Heterogeniteit Diversiteit

→Poging om dit te reduceren = REMEDIEREN

→Behoeftte aan MATCH of AFSTEMMING

Preventieve basisattitude

Ervaringsgerichte grondhouding

Sensitiviteit

Empathische leerkrachtstijl

Compatibiliteit

- HGD & HGW
- E.G.O.-visie op zorg(verbreding)

Heterogeniteit Diversiteit

→ Poging om dit te reduceren = REMEDIEREN

→ Behoefte aan MATCH of AFSTEMMING

Preventieve basisattitude

Ervaringsgerichte grondhouding

Sensitiviteit

Empathische leerkrachtstijl

> Ikr. + bij uitbreiding de klasgroep
(klasklimaat, verbondenheid, ...)

Compatibiliteit

- HGD & HGW
- E.G.O.-visie op zorg(verbreding)

Heterogeniteit Diversiteit

→ Poging om dit te reduceren = REMEDIEREN

→ Behoeftte aan MATCH of AFSTEMMING

Preventieve basisattitude

Ervaringsgerichte grondhouding

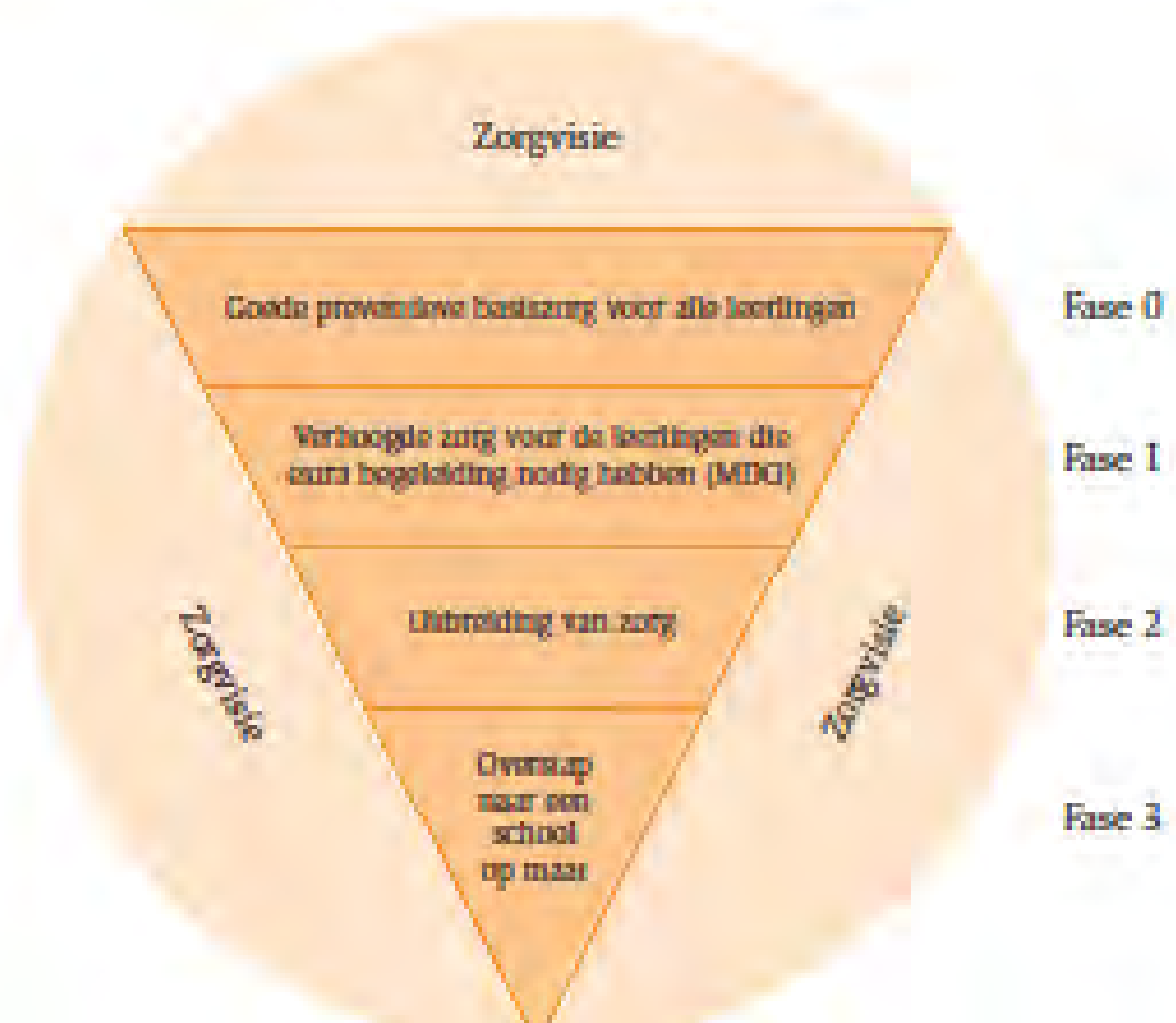
Sensitiviteit

Empathische leerkrachtstijl

> lkr. + bij uitbreiding de klasgroep
(klasklimaat, verbondenheid, ...)

→ Verscheidenheid als TROEF

Continuüm van zorg op school

Zorgcontinuüm HGD/W

FASE 0: goede preventieve basiszorg

FASE 1: verhoogde zorg

- binnen de klas
- aansluiting klasgroep
- differentiatie / heterogene groepen/talenten !

FASE 2: uitbreiding van zorg

- ondersteuning binnen klas volstaat niet
- inschakelen externen

FASE 3: overstap naar een school op maat

- heroriëntering II.
- i.f.v. de II.behoeftes!
- NIET: de schoolbehoeftes!

HGW = HandelingsGericht Werken

“HGW beoogt de kwaliteit van het onderwijs en de begeleiding voor alle leerlingen te verbeteren. Het concretiseert kwaliteitsvol onderwijs en doeltreffende leerlingenbegeleiding, zodat een schoolteam effectief kan omgaan met verschillen tussen leerlingen. [...]”

[het gaat in HGW voor Ikrn. om] “zoeken naar mogelijkheden om het dagelijks onderwijs beter af te stemmen op de onderwijsbehoeften van Iln.” (p. 11)

→ **focus = preventief**

HGW = HandelingsGericht Werken

o.a. Pameijer, N., van Beukering, T., de Lange, S., Schulpen, Y., & Van de Veire, H. (2010).

Handelingsgericht werken in de klas. De leerkracht doet er toe. Leuven/Den Haag: Acco.

HGD = HandelingsGerichte Diagnostiek

o.a. Pameijer, N., & van Beukering, T. (2004).

Handelingsgerichte diagnostiek. Een praktijkmodel voor diagnostiek en advisering bij onderwijsleerproblemen. Leuven/Den Haag:

Acco.

HGW: De uitgangspunten

1. De onderwijsbehoeften van IIn. staan centraal
2. Het gaat om afstemming & wisselwerking
3. De leerkracht doet er toe
4. **Positieve aspecten zijn van groot belang**
5. We werken constructief samen
6. Ons handelen is doelgericht
7. De werkwijze is systematisch, in stappen & transparant

4. Focus op positieve aspecten

*Aandacht voor positieve aspecten
beschermt ons tegen een te negatief beeld
van een kind, klas, ouders of van onszelf
als leerkracht of team*

E.G.O.:

= (per definitie) groeimodel

~ In. als mederegisseurs van eigen
ontwikkelingsproces

HGW: De uitgangspunten

1. De onderwijsbehoeften van lln. staan centraal
2. Het gaat om afstemming & wisselwerking
3. De leerkracht doet er toe
4. Positieve aspecten zijn van groot belang
5. We werken constructief samen
6. Ons handelen is doelgericht
7. De werkwijze is systematisch, in stappen & transparant

INHOUD

VORM

6. Doelgericht werken

Zonder doelen geen richting, geen effectieve feedback en geen mogelijkheid om je werk te evalueren

Doelen zijn **SMARTI**

Specifiek (concreet, klein)

Meetbaar (objectief vast te stellen)

Aceptabel (iedereen ziet nut & zitten)

Realistisch (in 'ZNO' van iedereen!)

Tijdsggebonden

Inspirerend (inwerkend op de **BTH** van iedereen!)

HGD = HandelingsGerichte Diagnostiek

“HGD is een praktijkmodel voor diagnostische besluitvorming waarin het gehele diagnostische proces van aanmelding tot en met advisering stap voor stap is uitgewerkt in vijf fasen:

1. Intakefase
2. Strategie
3. Onderzoek
4. Indicering
5. Advisering”

1-2-3. Leerlingbehoefte en essentiële leerkracht: Afstemming & wisselwerking > Krachten van beiden (4.)

-Onderwijsbehoefte van lln.

→ **MAAR OOK**

ondersteuningsbehoefte lkrn.

-Handelingsgericht(e) diagnostiek / werken

→ **MAAR OOK**

consultatieve leerlingenbegeleiding

(b) trainen

(a) bewustmaken

Sensibiliseren, informeren, BWZ

= allereerste opdracht

(1) Lkarn. stellen over het algemeen (in Vlaanderen) *'good enough practices'*

Sensibiliseren, informeren, BWZ

	M	SD	Bereik	(bereik) ^a	M _{pt} ^b
Nabijheid Ikr-II					
Observatie	4.90	0.86	2.50 - 7.00	1 - 7	4
Leerkrachtoordeel	4.24	0.64	1.77 - 5.00	1 - 5	3
Structuur	3.33	0.29	2.50 - 3.81	1 - 4	2.5
Autonomie	3.08	0.41	2.25 - 3.83	1 - 4	2.5
Emotionele ondersteuning	5.11	1.21	2.33 - 7.00	1 - 7	4
Sensitiviteit	4.81	1.31	2.00 - 7.00	1 - 7	4

^a theoretisch bereik van de schaal

^b theoretisch middenpunt van de schaal

Sensibiliseren, informeren, BWZ

= allereerste opdracht

- (1) Lkarn. stellen over het algemeen (in Vlaanderen) *'good enough practices'*
- (2) Tóch kan de leerkracht daarenboven nog het verschil maken, VOORAL voor zgn. risicogroepen van kinderen met *'very good practices'*
- (3) Reflectie op eigen percepties (en handelen)
= goed vertrekpunt
zonder eindpunt ...

Hartelijk dank voor uw interesse !

Evelien Buyse
Centrum voor ErvaringsGericht Onderwijs (CEGO)
Onderzoeksgroep Onderwijs & Opleidingskunde
Schapenstraat 34
3000 Leuven
evelien.buyse@ped.kuleuven.be